

Şekil 6. Sırtüstü Uzanma Pozisyonundaki Bir Vücudun Zar Eğrileri ve Kol ve Bacak Hareket Sınırlarının Gösterimi

şeyle karşılaşılır. Eğer giysi belden kesik ise veya bel noktasında bir alt parçaya bağlı ise (aynı zamanda yan yükseklik, dik bir duruştan alınmış ise) gövde yana eğildiğinde yan yükseklik de bir miktar değişeceği için, normal duruşta belde olan çizgi, yana eğilme halinde bir miktar yukarıya kalkacaktır. Hatta bazı durumlarda, özellikle eğilmeden doğan gerekli pay verilmediği durumlarda giysi zayıf bulunduğu herhangi bir yerden patlayabilir. Bunu gidermek için de ya etek ucuna bir miktar fazlalık verilir, ya da kol evi ve kolun aşırı genişletilmesi de estetik açıdan istenmeyebilir. Çünkü bu durumda, kol normal (serbest) haline döndürüldüğünde kol altına aşırı bir giysi yığılması olacaktır. Bu yüzden hem hareket serbestliğini sağlayacak hem de estetik düzgünlüğü bozmayacak kalıpların yapılması bir yerde kalıpcıların tecrübesine kalmaktadır.

Öne eğilme durumunda aynı şekilde sırt uzunluğu problem yapabilir. Ancak bu durumda etek ucundan verilecek olan ek hem öne hem de arkaya aynı miktarda verileceğinden önde aşırı bir yığılmaya meydan vermemek için optimum nok-

tanın bu esneme değerleri gözönünde bulundurulurarak saptanması gerekir.

4.SONUÇ

Giysi tasarlanırken yapılacak olan giysinin nerede kullanılacağına bilinmesi gerekir. Örneğin, bir gece kıyafeti tasarlanırken giysinin hareket serbestliği ikinci planda kalır. Bu durumda önemli olan estetik unsurlardır. Ancak fonksiyonel giysilerin tasarımında, giysinin hareket serbestliği ön plana geçer. Bu yüzden giysiye istenen hareket serbestliğini kazandırabilmek için, insan vücudunun, hareketsiz ve hareket halindeki davranış ve ölçülerinin iyi bilinmesi gerekir.

KAYNAKÇA

- Health And Safety Executive, "Human Body Dimension: Body outlines and envelope curves at different normal positions and movements" London, UK, 1985
- MAĞDEN, C. 1990, D.E.Ü. Anatomi Ders Notları
- PANERO, J.Ö. and ZELNIC, M. "Human dimension and interior space" The Architectural Press Ltd/London
- TOKA C., "İnsan araç bağınınsında ergonomik tasarım ilkeleri" 1978 İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yayını

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI

TARIM VE KALIP ÇELİKLERİ

kitabı için reklam alınacaktır. Reklam birim fiyatları aşağıda belirtilmiştir.

ARKA KAPAK (Renkli)	1.500.000 TL	Arka İç Sayfalar(Renkli)	750.000 TL
ÖN İÇ KAPAK (Renkli)	1.000.000 TL	Arka İç Sayfalar (Siyah-Beyaz)	500.000 TL
ARKA İÇ KAPAK (Renkli)	1.200.000 TL	Arka İç Sayfalar(Renkli 1/2)	400.000 TL
		Arka İç Sayfalar(Siyah Beyaz 1/2)	300.000 TL

YAZIŞMA ADRESİ

Sümer Sok. 36/7 ANK. Tel: 230 11 66 - 321 31 64

Katma Değer Verimliliğine Dayanan Yeni Bir Teşvik Sistemi Önerisi*

Selçuk ÜNYELİ
Maden Müh.
Aksu T.A.Ş. İSTANBUL

Yürürlükte bulunan yatırımları ve ihracatı teşvik mevzuatı sanayimizin sağlıklı bir gelişim içinde yeniden yapılanmasına katkıda bulunabilmekten uzaktır. Bu ihtiyaçtan hareketle oluşan çalışmamızda sunulan yeni teşvik modeli karşılaştırmalı üstünlük kuralına uygun bir selektivite kriterini gündeme getirmektedir. Sistem şirketlerin fiilen ödedikleri vergi miktarı ile birlikte katma değer verimliliği, ihracat performansı ve kalkınmada öncelikli yöre faktörlerini aynı model içinde ele alarak edilen vergi indirimini adil ölçüler içinde hasaplama olanağı sağlamaktadır. Yazıda ayrıca tekstil sektörünün endüstrimiz içindeki yeri, korunma ihtiyacı, ülkemizdeki sanayi korumacılığı ve Avrupa Topluluğu'nda uygulanan korumacılık mukayeseli olarak özetlenmektedir.

A NEW INCENTIVE SYSTEM PROPOSAL BASED ON THE PRODUCTIVITY OF VALUE-ADDED

The existing legislation concerning the investment and export incentives is not efficient enough to contribute to the restructuring process of the Turkish Industry. Starting from this point of view the new incentive system offered by our study is representing a rational selectivity criterion which is in harmony with the law of comparative advantage. Using this model it is possible to calculate the right figure of tax exemption for each company. According to our system it is feasible to combine factors like taxation, productivity of value-added, export performance and regional development preferences in a single model.

The position of the textile sector in the Turkish Industry, its requirement of incentive measures and

*Bu yazı Türkiye Tekstil Sanayi İşverenleri Sendikası'nın 16 Mayıs 1990 tarihinde İstanbul'da düzenlediği "Uluslararası Korumacılık Eğilimleri Karşısında Türk Tekstil Sektörünün Sorunları" seminerinde Selçuk ÜNYELİ tarafından "Avrupa Ekonomik Topluluğu'na Uyumlu Bir Teşvik Modeli Hakkında Görüşler" başlığı altında tebliğ olarak sunulmuştur.

the comparison between EEC and Turkey concerning protectional measures in industry are also outlined in this paper.

1.GİRİŞ

Uluslararası korumacılık eğilimleri karşısında Türk tekstil sektörünün sorunlarının tartışıldığı bu toplantı vesilesi ile takdim etme fırsatını bulduğum yeni teşvik yaklaşımımızın Avrupa Ekonomik Topluluğu'na uyumu hususundaki görüşümüz modelin sanayimizin yeniden yapılanmasında ve topluluğa entegrasyonu konusunda rasyonel bir temele dayanmasından kaynaklanmaktadır.

Sistem sanayi sektöründe uygulanmak üzere tasarlandığı halde tarım ve hizmetler sektörlerinde de uygulanma olanaklarının incelenmesi yararlı olabilir.

Modelimizin tanıtımına girmeden önce sırası ile tekstil sektörümüzde duyulan korunma ihtiyacı, yürürlükteki teşvik mevzuatımızın genel karakteri, tekstil sektörünün endüstri yapımız içindeki yeri ve ülkemizdeki sanayi korumacılığı ile Avrupa Topluluğu'ndaki durum mukayeseli olarak özetlenmeye çalışılacaktır.

Sanayileşmiş ülkeler 1970'lerin başlarından günümüze doğru uğradıkları önemli endüstriyel yapı değişikliği ve tekstil sektöründe artan rekabet baskıları karşısında önceleri tekstil üretimlerini geliştirmekte olan ve az gelişmiş ülkelere terk etme eğilimi içinde görünürken özellikle bozulan tekstil dış ticaret dengelerinin muhafaza edilmesi ve küçülen istihdam hacminin yarattığı sosyal sorunları hafifletmek maksadı ile bu sektörü planlı bir koruma altına almışlardır. Uluslararası karşılaştırmalı üstünlükler kuralına uygun olarak tekstil sektöründen çekilmek yerine bu alanı korumaya alarak yeni rekabet avantajları yaratmak arayışı içine giren gelişmiş ülkeler bu amaçlarına büyük ölçüde ulaşmışlar. Ancak korumacılığın faturasını geliştirmekte olan ülkelerle birlikte kendi tüketicilerine de ağır bir şekilde ödetmişlerdir. Gelişmiş ülkelerin tekstil endüstrisinde yaşanan yapı değişikliği ve süregelen korumacılık uygulamaları karşısında Türkiye Sanayiinin en önemli sektörlerinden biri haline gelen tekstil sektörümüzün korumasız bırakılmasını düşünebilmemiz olanak dışıdır. Bu korumanın nereye kadar süreceğinin cevabı ise dış rekabet koşullarının gelişimine ve tekstil endüstrimizin Türkiye Sanayiinin yeniden yapılanma süreci içinde kendi yapısal değişimini başarma hızına bağlıdır. Tebliğin konusuna özellikle bu noktada girerek önce uygulanmakta olan koruma sistemini çok kısa olarak irdelemek daha sonra da önerimi sunmak istiyorum.

Gümrük koruması ile yatırımı ve ihracatı teşvik önlemlerinden oluşan mevcut sistemin selektivite özelliği daha çok subjektif kriterlere dayanmaktadır. Önlemler paketinin çeşit zenginliği ise sistemin etkinliğini ölçme olanağı vermektedir. Ülkenin kıt kaynaklarından tahsis edilen teşviklerin topluma ve devlete hangi hızla ve oranda geri döndüğünün,